

PROJEKTMATERIAL

Studiemiljöer för Kunskapslyft

Medborgarskolan

Februari 2001

Innehållsförteckning

KKS/Folkbildningsrådets projektnummer: 97	3
Projektnamn: Studiemiljöer för Kunskapslyft	3
A. Projektansvariga	3
B. Projektpresentation	3
1. Bakgrund:	3
2. Syfte:	4
3. Aktörer:	4
4. Den egna organisatoriska miljön :	4
5. Målgrupp/-er och rekrytering:	5
C. Utveckling/Genomförande	5
6. Utbildningens uppläggning:	5
7. Utbildningens organisation:	5
8. Medarbetarnas/lärarnas arbete:	6
9. IT-stöd i projektet:	6
10. Samarbete/samverkan	7
D. Resultat	8
11. Kursekonomi:	8
12. Studerandes synpunkter på kursen/cirkeln:	9
14. Utvärdering av projektet:	10

KKS/Folkbildningsrådets projektnummer: 97

Projektnamn: Studiemiljöer för Kunskapslyft

Kort sammanfattning på svenska och på engelska (högst ca 50 ord vardera):
Vi har skapat motiverande, flexibla och stödande studiemiljöer där studiecirkelns arbetsmetoder används och IT kompletterar.

Eleverna får personligt stöd genom att ha kunniga studievärddar på plats. Projektet har skapat förutsättningar för detta genom utbildning av avdelningspersonal och studievärddar, utformning av studielokaler och av studiematerial. Medborgarskolan i Skellefteå, Uppsala och Ängelholm.

We have created motivating, flexible and supportive environments for studies, where the working methods of the study circle are applied and IT used as a complement. At the locations, students are given support by knowledgeable hosts.

Besides training hosts and administrative personnel, the project has also developed routines for them to follow in their work. Special locations have been design to facilitate the process of learning.

Medborgarskolan in Skellefteå, Uppsala och Ängelholm.

A. Projektansvariga

Projektledare: Anne-Christine Tornberg RO
Jan Lundeen RO
Birgitta Callerud, Ängelholm
Anne-Marie Holmlund, Skellefteå
AnnBritt Clavebring, Uppsala
Informationsansvarig: Jan Lundeen
Utvärderingsansvarig: Anne-Christine Tornberg

B. Projektpresentation

I. Bakgrund:

Varför valde ni att arbeta med det här projektet?

Det saknas en viktig komponent i Sveriges vuxenutbildningsutbud idag. Det framförs klara önskemål från såväl stat/kommun som enskilda om individuella studievägar med flexibla inlärningssätt. Många kommuner har svårigheter att möta dessa önskemål. Kunskapslyftet har ytterligare gjort denna brist inom utbildningssektorn tydlig.

Hur relaterar det till tidigare verksamhet i er organisation?

Medborgarskolan har både intresse och erfarenheter från de båda DUKOM-projekt vi deltagit i.

Medborgarskolans humanistiska bildningssyn stämmer väl in på detta sätt att se utbildning ur individens synpunkt.

2. Syfte:

Vad ville ni uppnå med projektet? Vad skulle det leda till?

Vision om studiemiljön

- * Vi vill skapa motiverande och stödjande studiemiljöer för kunskapslyftets deltagare såväl i tätort som i glesbygd. Där skall individuella utbildningsvägar, flexibla tider och olika sätt att lära mötas av pedagogiskt och socialt stöd. Detta stöd sker i form av studievärdar, studiekamrater och folkbildningens pedagogiska värderingar. Det kan också ske genom att nyttja det stöd som IT kan ge av kommunikation, information, interaktivitet och läromedel.
- * Vi vill ha studievärdar som kan mycket om vuxenpedagogik och distansstudier och vet hur IT blir ett pedagogiskt hjälpmedel. De måste också ha ”social kompetens”, dvs kunna vägleda, stödja och uppmuntra.
- * Vi vill se flera avdelningar, små som stora, som samverkar och blir till en helhet, t ex genom att minska hindren i form av avstånd och olika utbud.
- * Vi vill dra nytta av studiecirkelns metodik och kamratstödet som den ger.
- * Vi vill erbjuda flexibilitet i gruppernas storlek och sammansättning och i studiernas starttider och uppläggning.
- * Vi vill i samarbete med distansstudieanordnare utveckla studieformerna för de distansstudiematerial som finns och dra nytta av den långa erfarenhet och kompetens som t ex SSVH (Statens skola för vuxna i Härnösand) har inom distansstudieområdet.

Har projektets syfte ändrats under projekttiden? I så fall, hur?

Syftet att skapa förutsättningar för vår vision har inte ändrats.

3. Aktörer:

Vilka medverkade i projektet? Idégivning ? Planering? Genomförande?

Idégivning: Anne-Christine Tornberg och Jan Lundeen

Planering och genomförande: alla projektledare och studievärdar

Om ni samverkade med någon/några utanför den egna organisationen, vilka och varför?

I ett första skede Liber-Hermods och sedan SSVH.

4. Den egna organisatoriska miljön :

Beskriv kortfattat den egna organisationen/arbetsplatsen (folkhögskolan, studieförbundet); utbildningskultur och pedagogiska traditioner.

Medborgarskolan har en humanistisk grundsyn och vår pedagogiska metod grundar sig på detta. Vi har lagt stor vikt och stora resurser på att utveckla våra cirkel- ledare. Medborgarskolan består av 120 avdelningar, 13 distrikt och ett förbundsskansli. Varje avdelning styrs av en egen styrelse och bestämmer själva inriktning på sin verksamhet. Den humanistiska bildningssyn är dock en gemensam grund.

Kommer den verksamhet som bedrivits inom projektet att fortsätta i framtiden?

Ja

Anser ni att projektet haft inverkan på övrig utbildning/övrig verksamhet inom er organisation?

Ja, har hjälpt till att höja intresset för öppet och flexibelt lärande. Vid utformning av nya studielokaler har vikten av den fysiska miljön uppmärksammats och förändrats i enlighet med projektets intentioner.

5. Målgrupp/-er och rekrytering:

För vilka studerande planerades och genomfördes projektet?

Den målgrupp som efter projektets slut skulle få tillgång till de studiemiljöer vi skapade var elever i kunskapslyftet. Speciellt elever som har större behov av flexibilitet i tid och rum. Mål-

gruppen under projektets gång var de studievårdar som skall finnas i studiemiljöerna.

Varför vände sig kursen till just dessa ?

En grupp elever som inte funnit individuella lösningar på sina utbildningsbehov inom kunskapslyftets ram.

Hur informerades om projektet?

Till Medborgarskolan och deltagande avdelningar genom intern information och seminarier.

Hur fungerade gällande urvals- respektive antagningssystem i relation till projektets mål?

Ej genomfört.

Hur fungerade rekryteringen? Nådde ni avsedd målgrupp?

Ej prövat än.

C. Utveckling/Genomförande

6. Utbildningens uppläggning:

Vilken pedagogisk idé byggde kursen/studiecirkeln på?

Att människor har olika behov när man väljer hur man vill studera. Behoven rör såväl när, hur, som vad man studerar.

Vilken pedagogisk modell valde ni för att förverkliga denna idé?

Att bygga upp en studiemiljö, funktionellt och pedagogiskt som skulle kunna motsvara de behov som finns hos eleverna.

Anser ni att den pedagogiska modellen fungerat som förväntat?

Vi har inte prövat än...

7. Utbildningens organisation:

Ingick obligatoriska träffar i kursen/cirkeln?

Ja

Hur många och hur långa?

I den utbildning som studievårdarna gick 2 obligatoriska träffar. 3 dagar och 2 dagar

Genomfördes de i närheten av de studerandes hemort eller hos utbildningsanordnaren?

I Uppsala

Var kursen/cirkeln oberoende av tid, d v s kunde de studerande arbeta i sin egen takt? Inte aktuellt.

Var antagningen 'rullande' eller skedde den vid fasta tidpunkter? Inte aktuellt.

Ingick strukturerat/planerat grupparbete i kursmodellen?

Inte aktuellt

Anser ni att detta sätt att förhålla sig till obligatoriska träffar, individuell studietakt, antagning och grupparbeten fungerade bra? (Motivera ert svar)

8. Medarbetarnas/lärarnas arbete:

Vilken erfarenhet av distansutbildning fanns bland medarbetare/lärare när projektet startade?

Erfarenheter från DUKOM och från andra former av distansstudier

Hur har *lärarinsatserna* organiserats under genomförandet av kursen/cirkeln? Lärarlagsarbete?

Uppläggningsen och innehåll har diskuterats bland projektledarna. Viss del av utbildningen har vi genomfört i egen regi, dessutom har SSVH engagerats för distansstudiemetodiken och en av våra kursledare i pedagogik för avsnittet om vuxnas lärande mm.

Har insatserna varit annorlunda än i tidigare och motsvarande kurser/cirklar? På vilket sätt?

Har IT-stödet medfört att *mer/mindre* lärartid gått åt? Har IT-stödet ändrat *innehållet* i lärarinsatserna? ar IT-stödet ändrat *formerna* för lärarinsatserna? Annat? Går ej att jämföra.

Har ni använt 'ledig tid' (hemma, efter arbetstid) för datorstödd handledning?

Anser ni att ert sätt att organisera lärarnas arbete fungerade bra? (Motivera ert svar)
Ja, vi har utnyttjat de kompetenser som finns i organisationen och tagit hjälp av andra då detta behövts.

9. IT-stöd i projektet:

Vilket/vilka IT-medier användes inom projektet? Internet och First Class

Varför valde ni detta/dessa medier?

Prövat tidigare och tekniken fyllde de behov som fanns.

Hur användes de i projektet?

För planering och diskussioner mellan projektledarna och för studievärdarna under utbildningstiden

Vilken erfarenhet av detta/dessa IT-medier fanns bland medarbetare/lärare när projektet startade?

Mycket olika erfarenheter

Har valet av teknikstöd förändrats efter det ansökan beviljats?

Det fanns ambition att använda videokonferanssystem för delar av utbildningen. Kostnaderna gjorde att vi inte kunde genomföra detta.

Har det varit problem för lärarna att använda IT-stödet? I så fall, på vilket sätt?

Nej, möjligen har utnyttjandet varit lägre än vad vi trodde och önskade.

Har de studerande haft problem med IT-stödet i samband med kursen? I så fall, på vilket sätt?

Studievärdarna har använt IT-stödet i mindre utsträckning än vad vi avsåg. Främst därför att uppkoppling och annat tekniskt tog längre tid än avsett.

Saknade du någon/några funktioner i de program/system ni använde?

Vi skulle gärna ha provat videokonferenser.

Om ni kunnat göra om kursen/projektet vad gäller IT-stöd, hur hade ni då gjort? Sett till att tillgången till tekniken var helt klar och kompetensen bland medverkande, speciellt studievärdarna var bättre från start. Om studievärdarna fått arbeta i kunskapslyftsmiljöerna (kommunerna köpt platser) skulle säkert aktiviteten och engagemanget att använda First Class och Internet varit större.

10. Samarbete/samverkan

Hur fungerade samarbetet med eventuella *externa samarbetspartners* (utanför den egna organisationen)?

1. Vi testade Liber Hermods som samarbetspartner och leverantör av distansstudier. Vi avbröt detta snabbt och har därefter haft ett bra samarbete med SSVH.
2. Kommunerna på de orter som medverkade i projektet har inte visat det intresse för utbildningen vi hade önskat.

Om ni hade problem med samarbetet externt, vad anser ni att det berodde på? (Regler/förordningar som styr respektive verksamhet? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

1. Vi delade inte samma pedagogiska syn och har olika företagskulturer.
2. Rädsla för att pröva former av utbildning som avviker från det vanliga. Svårigheter att vid det anbudsförfarande som används kunna visa på kvalitetskillnader. Viss politisk påverkan. Ekonomisk osäkerhet hos avdelningar som medverkade.

Hur togs projektet emot i den *egna organisationen*?

Positivt men avvaktande intresse.

Om ni haft problem eller mötts av motstånd, vari bestod de och vad anser ni att de berodde på? (Regler/förordningar som styr er verksamhet? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

Svårigheter att se hur verksamheten skulle kunna finansieras utan projektmedel.

Hur fungerade (sam)arbetet *inom projektet*?

Öppet och generöst samarbete inom projektledargruppen. Geografiska avstånd har inte påverkat samarbetet negativt. Vi har haft 6 personliga möten plus en telefonkonferens. Kommunikationen via First Class har fungerat utmärkt. Deltagarna i projektgruppen har bidragit med olika erfarenheter och kompetenser och olika lokala förutsättningar har kompletterat. Sammantaget har detta gett en bred bas för olika lösningar.

Det var ett misstag att ta in studievärdarna i ett så tidigt skede av projektet. Första omgången av studievärdsutbildningen blev mycket av ett utvecklingsarbete. Det gick också för lång tid mellan utbildning och till möjlighet att pröva kompetensen och erfarenheterna i verkligheten. Grupp 2 av studievärdarna fick ett mer genomarbetat och utprovat program vilket gjorde dem mer entusiastiska.

Om ni hade problem med (sam)arbetet inom projektet, vad anser ni att de berodde på? (Regler/förordningar som styr verksamheten? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

En avdelning avbröt deltagandet vilket berodde på interna problem som inte var kopplade till projektet. En ny avdelning ersatte, men kände viss osäkerhet då man inte varit med från början.

D. Resultat

II. Kursekonomi:

Hur mycket KK-stiftelsemedel tilldelades projektet?

490.000

Hur mycket har projektet kostat totalt? Skilj om möjligt på utvecklings- och driftskostnader. KK-stiftelse-

medlen har utnyttjats i största utsträckning till utvecklingskostnader.

Vi kan ännu inte avgöra hur mycket projektet kommer att kosta totalt då det fortsätter i egen regi under de kommande åren.

Om möjligt, försök att uppskatta skillnaderna i driftskostnader mellan projektet och motsvarande kurs/utbildning i traditionell form.

Går ej att uppskatta idag.

Hur många/hur stor andel av de antagna studerande har genomfört kursen som planerat?

Ej aktuellt.

Har projektet kunnat hållas inom de preliminära ekonomiska ramarna?

Ja

- Om inte, vilka icke beräknade kostnader har tillkommit? Varför uppstod dessa kostnader?

12. Studerandes synpunkter på kursen/cirkeln:

Ej aktuellt

13. Projektets nyhetsvärde; de viktigaste slutsatserna:

Vilka positiva respektive negativa erfarenheter vill ni dela med er beträffande förutsättningar för *utveckling* av verksamhet med inriktning mot IT inom er egen organisation och eventuellt i samverkan med externa aktörer?

Finns stora utvecklingsmöjligheter. Svårigheterna är att beskriva och förstå vari skillnaderna mellan distansundervisning och öppet och flexibelt lärande består. Det har vi i projektet och i organisationen försökt att klargöra genom att visa på följande kriterier för öppet och flexibelt lärande:

Deltagarna kan välja:

Ämne/innehåll

Var man vill bedriva sina studier

När man vill påbörja sina studier

Vilken tid på dygnet man vill studera

Vilken studietakt man vill ha

Lärstil

Anordnare

Utbildningsnivå

Att studera ensam eller i grupp

Vilken form av pedagogiskt stöd man vill ha

Förutsättningar för *genomförande* av verksamhet med inriktning mot IT inom er egen organisation och eventuellt i samverkan med externa aktörer?

Förutsättningarna är goda om IT-användningen inom organisation blir allmän och mogen. Dvs man använder IT som ett naturligt verktyg i det dagliga arbetet och att tillfälle givits att lära sig att hantera såväl datorn som applikationerna.

En ytterligare förutsättning som vi anser vara nödvändig är att det finns ekonomi i att erbjuda verksamhet med IT-användning. Där finns fortfarande vissa frågetecken eftersom mycket av denna verksamhet bedrivs med projekt -och utvecklingsmedel.

Utifrån er erfarenhet; vilka anser ni vara de mest betydelsefulla frågorna kring IT-stöd och distansutbildning som återstår att besvara?

Högre kompetens och insikter om realismen i IT-användningsområden.

Insikter om vad som kännetecknar öppet och flexibelt lärande.

Öka tillgängligheten.

Utbildning för den ”nya” ledar/läraryrollen är mycket viktig.

Utifrån er erfarenhet; vilka viktiga hinder återstår att undanröja?

Se ovan...

14. Utvärdering av projektet:

Hur har ni samlat in de uppgifter som ni lämnar i denna utvärdering av ert KKS-projekt? (Skriftliga frågeformulär? Intervjuer? Kursvärderingar? Annat?)

Samtal mellan projektledarna. Diskussioner i referensgruppen och synpunkter från studievärddar.

Utvärderingen av ert projekt består av två delar; den avrapportering som ni lämnat här och en egen slutrapport. Om ni vill, kan ni nedan kortfattat ange huvudpunkterna i er egen och kompletterande utvärderingsrapport. (Om rapporten publiceras, ange då även var den går att finna i publicerad form.)

Vi anser att erfarenheterna av projektet är av sådan vikt att Medborgarskolan kommer att utveckla dessa vidare. Resultatet kommer att återfinnas i vår verksamhetsplan för 1999 som är under arbete.